

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 61/2010 vp

Hallituksen esitys vuoden 2011 lisätalousarvioksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä helmikuuta 2011 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2011 lisätalousarvioksi (HE 332/2010 vp).

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä eduskunnan 10 päivänä helmikuuta 2011 valiokuntaan lähettämät lisätalousarvioaloitteet

— LTA 129/2010 vp — Pentti Oinonen /ps: Latvialle suunnitellun lainan poistaminen (28.01.81)

— LTA 130/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen jäissä kulkevan sisävesiliikenteen alustyyppin suunnitteluun, kehittämiseen ja rakentamiseen (32.30.46)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan jaostoissa asiayhteyden mukaisesti.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallitus esittää, että varsinaisten tulojen arviota alennetaan nettomääräisesti 227 miljoonalla eurolla ja että menoja lisätään 715 miljoonalla eurolla.

Merkittävin menolisäys on Fingrid Oyj:n osakkeiden hankintaan ja hankinnasta aiheutuviin menoihin ehdotettu 385 miljoonan euron määräraha. Näin valtion osakeomistus Fingrid Oyj:n osakekannasta nousisi 53,1 prosenttiin. Valiokunta viittaa tältä osin jäljempänä pääluokan 32 kohdalla esitettyyn.

Menojen lisäys johtuu myös Latvian valtiolle viime vuonna myönnetyn 324 miljoonan euron lainan uudelleenbudjetoinnista. Lainaa ei nostettu viime vuonna, joten se budjetoidaan nyt kuluvan vuoden talousarvioon.

Varsinaisten tulojen vähennykset ja määrärahojen lisäykset huomioon ottaen vuoden 2011 nettolainanottoa esitetään lisättäväksi 0,9 miljardilla eurolla, jolloin valtion nettolainanotto on tänä vuonna 9,0 miljardia euroa. Sen seurauksena valtionvelan määräksi vuoden 2011 lopussa arvioidaan 84 miljardia euroa, mikä on noin 44,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Joulukuussa julkaistujen kansantalouden tilinpidon mukaisten lukujen mukaan valtionhallinnon alijäämä on arviolta 4,1 prosenttia ja julkisen talouden alijäämä 1,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2011.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

01. Elintarviketurvallisuusviraston toimintameno (siirtomääräraha 2 v)

Pieniä määriä teurastavien teurastamoiden lihan tarkastustehtävät siirtyvät 1.9.2011 alkaen kunnilta Elintarviketurvallisuusvirastolle (HE 293/2010 vp). Muutoksen vaikutukset on käsitelty maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä MmVM 32/2010 vp. Tavoitteena on pieniä määriä teurastavien teurastamoiden valvonnan yhdenmukaistaminen ja lihan tarkastuksen laadun parantaminen. Samalla mahdollistetaan pienteurastamoiden lihan tarkastuksen tukeminen valtion varoista ja siten maksujen kohtuullistaminen. Pienteurastamoilta perittävät maksut ovat olleet pienistä eläinmääristä johtuen eläintä kohti huomattavasti korkeammat kuin suurilla teurastamoilla, ja ne ovat aiheuttaneet toimijoille merkittävän taloudellisen kustannuksen suhteessa liikevaihtoon.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hyväksytyn lain (HE 293/2010 vp) aiheuttamien muutosten toimeenpano valmistellaan Elintarviketurvallisuusviraston ja pienteurastamoiden kiinteässä vuorovaikutuksessa ja yhteistoiminnassa. Samalla on myös huolehdittava siitä, että pienteurastamoille aiheutuvat kustannukset pysyvät ta-

voitteen mukaisesti kohtuullisina eivätkä nouse aiempaan tarkastuskäytäntöön verrattuna. Valiokunta pitää kaiken kaikkiaan pienteurastustoimintaa erittäin tarpeellisena ja korostaa lähiruokaketjun toimivuuden varmistamista myös liha- tuotteiden osalta.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

60. Energiapolitiikka

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus esittää, että kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n osakkeiden hankintaan ja hankinnasta aiheutuviin menoihin osoitetaan noin 385 miljoonaa euroa. Tarkoituksena on, että valtio ostaa yhdessä eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kanssa Fortum Power and Heat Oy:n ja Pohjolan Voima Oy:n omistamat Fingridin A-sarjan osakkeet yhteensä 650 miljoonan euron kauppahintaan. Kaupan ja suunniteltujen osakassopimusten ja yhtiöjärjestyksen muutosten jälkeen valtion osuus osakkeista nousee 53,1 prosenttiin ja osuus äänistä 70,9 prosenttiin. Fingridistä tulee näin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007) tarkoitettu valtioenemmistöinen osakeyhtiö.

Hallituksen esityksen taustalla on ennen kaikkea sähkön sisämarkkinadirektiivi 2009/72/EY, joka edellyttää siirtoverkkoyritysten eriyttämistä sähkön tuotantoa ja myyntiä harjoittavista yrityksistä. Direktiivin mukaiset velvoitteet on pantava täytäntöön Fingridin osalta 3.3.2012 mennessä. Nyt esitettyjen järjestelyjen jälkeen sähkön tuotantoa ja myyntiä harjoittavat yritykset eivät käyttäisi määräys- tai äänivaltaa Fingridissä eivätkä ne voisi asettaa jäseniä sen toimielimiin.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sekä saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja perusteltuna. Valtion omistuksen lisäämistä kanta-

verkkoyhtiössä puoltavat myös huoltovarmuusnäkökohdat, sillä näin voidaan turvata yhteiskunnan strategisia intressejä ja varmistaa koko yhteiskunnan kannalta keskeisen infrastruktuurin säilyminen kansallisessa määräysvallassa.

Valiokunta korostaa, että kantaverkon keskeinen merkitys huomioiden on erittäin tärkeää, että Fingrid Oyj ja sen omistajat huolehtivat siitä, että kantaverkko pidetään hyvässä ja toimintavarmassa kunnossa ja että sen kehittämistarpeista huolehditaan. Valiokunta katsoo, että kantaverkon kehittämiseen liittyvissä ratkaisuissa on tärkeää ottaa kohtuullisella tavalla huomioon myös maanomistajien intressit.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetaan määrärahoihin 714 785 000 euron lisäystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 226 571 000 euron vähennystä sekä nettolainanottoon ja velanhallintaan 941 356 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kulu- van vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja vuoden 2011 lisätalousarvio huomioon ottaen 51 241 626 000 euroa.

PÄÄTÖSEHDOTUS

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus vuoden 2011 lisätalousarvioksi hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena,

että lisätalousarvioaloitteet LTA 129 ja 130/2010 vp hylätään ja

että lisätalousarviota sovelletaan 15 päivästä maaliskuuta 2011 alkaen.

VaVM 61/2010 vp — HE 332/2010 vp

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Sari Sarkomaa /kok (osittain)
jäs.	Matti Ahde /sd	Minna Sirnö /vas (osittain)
	Christina Gestrin /r (osittain)	Pia Viitanen /sd
	Pertti Hemmilä /kok	vjäs. Timo Kalli /kesk (osittain)
	Bjarne Kallis /kd	Matti Kauppila /vas (osittain)
	Kyösti Karjula /kesk	Inkeri Kerola /kesk (osittain)
	Esko Kiviranta /kesk	Katri Komi /kesk (osittain)
	Mikko Kuoppa /vas	Valto Koski /sd (osittain)
	Reijo Laitinen /sd	Lauri Kähkönen /sd (osittain)
	Mika Lintilä /kesk	Aila Paloniemi /kesk (osittain)
	Olli Nepponen /kok	Eero Reijonen /kesk (osittain)
	Heikki A. Ollila /kok	Kimmo Sasi /kok
	Markku Rossi /kesk	Tuula Väättäinen /sd (osittain).
	Matti Saarinen /sd	

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila
valiokuntaneuvos Mari Nuutila.

VASTALAUSE 1 /vas

Yleisperustelut

Me emme ole hyväksyneet sitä, että Suomi takaa tai muutoin rahoittaa muita euromaita. Nyt hallitus on kuitenkin jälleen sitomassa maamme yhä uusiin vastuisiin toisten maiden puolesta. Vastustimme väliaikaista rahoitusvakautusväli-
nettä ja vastustamme ehdotettua uutta vakausmekanismia.

Yksityiskohtaiset perustelut**MÄÄRÄRAHAT****Pääluokka 26****SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA****30. Pelastustoimi ja hätäkeskukset*****02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)***

Hätäkeskustoiminta vaarantuu voimavarojen riittämättömyyden takia. Hätäkeskusuudistus maksaa kymmeniä miljoonia euroja, ja tulokset ovat kyseenalaisia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hätäkeskusuudistus keskeytetään.

Pääluokka 28**VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLIN-
NONALA****01. Hallinto*****81. Laina Latvian valtiolle (siirtomääräraha 2 v)***

Vuoden 2010 kolmannessa lisätalousarviossa valtiovarainvaliokunnan enemmistö kannatti hallituksen esityksestä 324 milj. euron lainan myöntämistä Latvian valtiolle. Vastustimme sitä valiokunnassa. Sitten täysistunnossa me jaa muu vasemmiston eduskuntaryhmä äänesti lainaa vastaan, jonka eduskunnan enemmistö kuitenkin hyväksyi.

Totesimme tuolloin, että emme ole voineet hyväksyä lainaa siksi, että pankit ja rahalaitokset eivät millään tavalla osallistu Latvian talousongelman edellyttämiin järjestelyihin. Totesimme myös, että IFM:n ehdot ovat tavallisille kansalaisille kohtuuttomat ja heikentävät talouden kasvua ja siten lamasta toipumista.

Nyt tämä laina, joka on jäänyt käyttämättä, budjetoidaan uudelleen täksi vuodeksi. Emme ole muuttaneet käsitystämme asiassa, ja siksi ehdotamme, että momentti ja sille merkitty määräraha poistetaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentti 28.01.81 sekä sille ehdotettu määräraha poistetaan.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin.

Ammattikorkeakoulujen soveltava tutkimus- ja kehitystyö palvelee opetusta sekä tukee alueen kehitystä, elinkeinoja ja työelämää.

Vanhasen ja Kiviniemen hallitukset ovat kuitenkin järjestelmällisesti alibudjetoineet tämän ammattikorkeakoulujen perustehtävän rahoituksen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että ammattikorkeakoulujen kehittämistoimintaan suunnatut valtionavut korotetaan vastaamaan

ammattikorkeakouluille annettua perustehtävää palvella opetusta ja tukea alueiden kehitystä, elinkeinoja ja työelämää.

Pääluokka 33

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

40. Eläkkeet

60. Valtion osuus kansaneläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha)

Takuueläkkeen ja kansaneläkkeen taso on erittäin alhainen niin, että takuueläke ei riitä nostamaan kansalaista köyhyysrajan ylitse.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistautuu korottamaan pikaisesti kansaneläkettä eläkeläisten köyhyyden poistamiseksi.

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2011

Mikko Kuoppa /vas

Minna Sirnö /vas

Matti Kauppila /vas

VASTALAUSE 2 /sd

Yleisperustelut***Hätäkeskusuudistus arvioitava uudelleen***

Edellisellä hallituskaudella luotiin pohja nykyiselle, vielä voimassa olevalle hätäkeskusjärjestelmälle. Silloisessa hätäkeskusaluejaossa, joka perustui eduskunnan vuonna 2001 tekemään päätökseen, huomioitiin sekä turvallisuusrakenteet että teknisten järjestelmien toimivuus. Tätä muutosta ollaan vasta ajamassa sisään. Uudet muutokset on valmisteltava erittäin huolellisesti vaarantamatta hätäkeskusjärjestelmää ja turvallisuusrakenteita.

Aluejakouudistukseen sisältyy vakavia riskitekijöitä muun muassa kansalaisten turvallisuuden, tietojärjestelmien toimivuuden, viranomaisyhteistyön onnistumisen, työvoiman saatavuuden ja jaksamisen sekä toimitilojen järkevän käytön kannalta. Hätäkeskusuudistus on syytä arvioida nopeasti turvallisuuden ja aluerakenteen osalta uudelleen. Nykyisten hätäkeskusten häiriötön toiminta on turvattava.

Fingridin osakkeista maksettiin liikaa

Esityksen mukaan valtion, Keskinäisen Eläkevaakuutusyhtiö Ilmarisen, Fortumin ja PVO:n kanssa käytyjen neuvottelujen mukaisesti valtio ja Ilmarinen ostaisivat Fortumin ja PVO:n omistamat Fingridin A-sarjan osakkeet yhteensä 650 miljoonan euron kauppahintaan. Osakekauppaan liittyy myös valtion ja Ilmarisen keskinäinen neuvottelutulos valtion ja Ilmarisen välisestä uudesta A-osakkaiden osakassopimuksesta.

Valiokunnan saaman asiantuntijalausunnon mukaan kauppahinta on 400 miljoonaa euroa liian korkea. Lausunnossa kauppahintaa arvioidaan lähinnä valtion rahankäytön näkökulmasta ja hinta-arvio perustuu julkisiin tietoihin sekä ostetusta yhtiöstä että kaupan ehdoista.

Fingridin arvoa on arvioitu kassavirta- ja markkinaperusteisesti (verrokkiyhtiöihin perustuva arvostus) sekä tuottonäkökulmasta. Arviot

päätyvät siihen, että Fortumin ja PVO:n myymien osakkeiden käypä arvo on 150—250 miljoonaa euroa.

Yhtiön regulaatioparametreja ei ole ollut käytettävissä, joten regulaatioon pohjautuvaa arvonmäärittystä ei käytettävissä olevin tiedoin voitu tehdä.

Ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus arvioi nopeasti hätäkeskusuudistuksen toimivuuden turvallisuuden ja aluerakenteen osalta uudelleen. Nykyiset hätäkeskukset on säilytettävä.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että Fingridin osakekaupan valmistelu pitää käynnistää uudelleen, koska yhtiön arvonmäärittämisestä ei ole eduskunnassa saatu riittävän luotettavia ja vertailukelpoisia tietoja.

Yksityiskohtaiset perustelut**MÄÄRÄRAHAT****Pääluokka 26****SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****30. Pelastustoimi ja hätäkeskukset*****02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)***

Hätäkeskusjärjestelmää uudistettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota turvallisuusrakenteiden ja teknisten järjestelmien toimivuuteen. Sen lisäksi, että hätäkeskusuudistus sisältää riskejä mm. kansalaisten turvallisuuden, viranomais-

yhteistyön, työvoiman saatavuuden ja tietojärjestelmien toimivuuden kannalta, ei myöskään uudistushankkeen teknisen toteutuksen hallintaa ole toteutettu vakuuttavalla tavalla. Onkin syytä pikaisesti selvittää eri turvallisuusviranomaisten tietojärjestelmien yhteensopivuus ja se, miten kansalaisten turvallisuutta parhaiten palveleva järjestelmä voidaan toteuttaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle ensi tilassa selvityksen eri turvallisuusviranomaisten tietojärjestelmien yhteensopivuudesta.

Pääluokka 32

**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HAL-
LINNONALA**

60. Energiapolitiikka

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 2 v)

Yhteensä nämä 1 357 A-sarjan osaketta muodostaisivat 40,8 prosenttia Fingrid Oyj:n osakekannasta. Valtion osuus 250 miljoonan euron kokonaiskauppaerästä on 203,5 miljoonaa euroa, ja yhden osakkeen hinnaksi tulee 149 963 euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö hankkisi valtion edustajana 972 osaketta 145,8 miljoonalla eurolla ja Huoltovarmuusrahasto 385 osaketta 57,7 miljoonalla eurolla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että momentilta 32.60.88 vähennetään
236 707 200 euroa osakehankinnoista.*

Helsingissä 1 päivänä maaliskuuta 2011

Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Tuula Väättäinen /sd

Matti Ahde /sd
Pia Viitanen /sd
Valto Koski /sd